

Ulla 21.

ACC. N:R. 4457

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Karl Sauer

Härad: Sunnebo.

Adress: Tala Hamneda.

Socken: Pjätteryd.

Berättat av: Maria Magnusson
Emma Bengtsson m. fl.

Uppteckningsår: 1935

Född år i Pjätteryds förs.

Uppteckningen rör Tillverkning och an-
vändning av mantar och handskar
i äldre tid.

Skriv endast på denna sida!

5 sid.

Wantar uttalas "wannta". Olika
benämningar på wantar, voro:
"mullawannta", "finglingawannta",
"hålwannta". S.k. "mullawannta"
som även kallades "påsarwannta"
voro av ullgarn samt stichade
med strumpsticker som kallades
"hosespetå". Dessa wantar voro
tillverkade av mycket tjockt garn,
samt försedda med en "tuta" för
tummen (Tomman) medan de
öfriga fingrarna hade gemensam
plata. Till "mullawannta" använde
man ofta garn av hundull, (hona-
ull) vilket var mycket varmt
samt dessutom hälsosamt, emå
man ansåg att "honnullen" drö

Ut då orange". S.k. "finglingavantar" voro stickade med strumpstickor, samt försedda med "finggätutö" eller "finglinga" för varje finger. Till dessa vantar hade man i regel tunnare garn än till "mulavantar". De användes också oftast för helgdagsbruk. Om sommaren hade man s.k. "halvavantar". Dessa vantar hade inga "finglinga" utan fingrarna voro bara. S.k. "hålvantar" voro av skinn (ofta fårskinn, med ulen inåt), samt hade samma form som mulavantar. Vantar förfärdigades även av hundskinn. Då "konnejingsvantar" syddes

satte man håret utåt, "i då bli
bi varit i ståt. Da kemulls-
garn virkade man vantar, att
användas då man skulle vara fin.
Dessa vantar kallades också "nål
vantar". Även av ullgarn sydde
man finare vantar, i vackra
mönster, ex. klöverblad och plattor.
Dessa konststuckade vantar kal-
ledes "klövervantar" och "platta-
vantar". Da en gammal gumma
i orten fick jag ett par konst-
stuckade vantar som voro så
konstnärligt utförda, att de gott
kunnet sändas till en utställ-
ning för hemslöjd. Gumman
har också utställt par på sin

Lillaerking av vantar, nämligen i hantverkstutställning i Helsingborg.

Handskar användes ej så ofta (ofta) av den vanliga allmogeklassen. Herrskap (kasskap) och "bättö folk" hade handskar av getskinn, kalvskinn samt sälskinn. Om sommaren använde allmogem sällan vantar. "doi je må nävna, bara"

Liksom man brukade tillverka de "dökpösi" man kom att använda, så sydde man även "dövaranta", av något fint vitt garn, som skulle ligga "Tussis" till man "Trellade omman".

Fästmannen skulle som Tralov-
ningsgäva geva sin fästman ett
par vita skinnbandskar. I gen-
gåld skulle fästman geva fäst-
mannen ett par konstatatiska
strumpor som han själv förfär-
digat. Att laga såndriga vantar,
kallades "bäte vantar". Att sätta
lappor på trasiga vantar, kalla-
des att "lappa". - Om ett arbete
som var lätt att utföra, sade man
ofta: "då gaa som lappa vantar
i manasjien" (i mansken).

For att vantarna skulle bli
starka, forekom att man satte
skinn på vantarnas undersida.
Detta kallades att "sjingbeata" vantarna.